

Rågvete

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Östergötland

Fidelio är den högst avkastande och odlingssäkraste sorten i hela området, men det är mycket viktigt att lyckas med etableringen på hösten för att få avsedd avkastning och en säker övervintring. Detta är något som syns tydligt i årets försök, framför allt i F-området men även i övriga områden. Rågvete är ett mycket intressant alternativ till vete för foder- och etanolproduktion.

Årets rågveteförsök fick nästan alla mer eller mindre problem med den torra hösten 2002. Åter fick vi bevis på att en lyckad etablering på hösten är mycket viktigt för att säkerställa en stabil övervintring. Totalt såddes nio regionala sortförsök i rågvete. Samtliga skördades och ingår i sammanställningen. Sju av dessa försök behandlades blockvis med 0,75 l Amistar vid tidig axgång, för att kunna bedöma sorternas avkastningspotential och sjukdomskänslighet. I tabell 1 redovisas behandlingseffekterna.

De bästa rågvetesorterna har klart bättre övervintring än höstkorn, sämre än råg och är i nivå med härdiga höstvetesorter. I tabell 2 redovisas flerårsmedeltal och årsvisa skördar uppdelat områdesvis. Flerårsmedeltalet visar att Fidelio är den högst avkastande sorten i hela området och att Fidelio är den sort som har den säkraste avkastningen mellan åren. Ingen sort på marknaden slår Fidelio avkastningsmässigt, men en nackdel är den relativt sena mognaden. Skörden av Fidelio blir ungefär samtidigt som sena höstvetesorter, vilket skördemässigt kan bli ett problem. Det finns en sort som troligen kan komma på marknaden om ett par år, LAD 643/96 (SW), som är klart tidigare än Fidelio och med lovande skördesiffror. Vi följer även Tremplin (SSd) med intresse som också är en tidig sort med höga skördesiffror. Algalo är en ny sort på marknaden från SW, men är bäst lämpad för område A och B. Prego som tidigare var mätare har utgått och ersätts av Fidelio.

Egenskaper för rågvete, se tabell 3.

Tabell 1. Rågvete. Behandlingseffekter i område D-F.

Sort/Årtal	2003		1999-2003	
	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Fidelio kg/ha rel.tal	4640 100	+710	6720 100	+620
Algalo	82	+430	90	+460
Falmero	86	+240	95	+280
SW Valentino	92	+210	95	+380
LAD 643/96	100	+1300	96	+1030
SW 313	92	+840	95	+720
Ser 2222, Tremplin	98	+190	86	+340

Sorter

Tabell 2. Rågvede. Avkastning årsvis 2001-2003 samt medeltal 1999-2003. Mätare Fidelio.

Sort/Årtal	D-området				E-området				F-området			
	2001	2002	2003	Medel 1998- 2002	2001	2002	2003	Medel 1998- 2002	2001	2002	2003	Medel 1999- 2002
Fidelio kg/ha	9330	8900	5720	8730	7200	7190	5180	6420	4720	8800	4660	6380
rel.tal	100	100	100*	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Algalo	91*	106*	82*	93	80	98*	81	88	67	92	84	88
Falmero		96*	95*	97		108*	87	92		100	78	88
SW Valentino	100*	104*	80*	96	101	102	96	98	47*	94	87	85
LAD 643/96		103	99*	96		99	106	98		103	127*	106
SW 313		100*	82*	89		103	102	100		107	104*	101
Ser 2222 Tremplin	78	107*	105*	89	57	107	103	80	27	100	84	82

* Endast ett försök

Tabell 3. Rågvede. Beståndsegenskaper för olika sorter. Femårsmedeltal från hela landet 1999-2003.

Sort	Planttäthet Vår %	Strå- styrka %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Liter- vikt g	Tusen- kornvikt g	Protein- halt %
Fidelio	93	90	93	321	721	50	12
Algalo	89	86	104	318	723	46	13
Falmero	88	90	109	318	729	46	12
SW Valentino	88	87	102	316	710	48	12
LAD 643/96	93	95	88	318	719	47	11
SW 313	74	94	88	318	738	49	12
Ser 2222, Tremplin	68	80	101	317	753	49	12

Tabell 4. Rågvede och höstvede, område D-G.

Sort/Årtal	Relativ skörd Kosack i Höstvede försök			Relativ skörd Kosack i Rågvede försök/årtal		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Kosack kg/ha	6980	7550	6240	6220	5850	4640
rel.tal	100	100	100	100	100	100
Fidelio	111	122	102	116	143	107

Det senaste året har Kosack legat med i samtliga rågvete försök och Fidelio har legat med i minst ett av höstveteförsöken på varje försöksplats i området. Allt för att undersöka hur konkurrenskraftigt rågvetet är jämfört med höstvete under olika odlingsbetingelser, se tabell 4. Återigen har Fidelio avkastat högst i jämförelse med Kosack. I ett av försöken i F-området avkastade Kosack 35 % högre än Fidelio. När etableringen inte har lyckats på hösten så klarar Kosack detta bättre under vissa betingelser. Försöket i D-området såg man inte mycket av innan julaf-ton heller, men här slog Fidelio Kosack med 37 %. Vinterhärdigheten hos väl etablerad rågvete är sällan något problem, utan detta verkar dyka upp i dåligt etablerade bestånd under tuffa förutsättningar.

Fördelar med rågvete som foder är högt energiinnehåll och låg skalhalt. Aminosyrasammansättningen är bättre än i höstvete och korn. Nackdelar är brist på fibrer där det behövs samt att stärkelseinnehållet begränsar användningen till nöt. Rågvete passar på alla jordar utom på de allra styvaste lerorna och används till foder eller i etanolindustrin.

Sortbeskrivningar

FIDELIO (SW) är en polsk kortstråig, sent mognande sort med hög avkastningspotential och god odlings säkerhet.

ALGALO (SW) är en holländsk, långstråig sort med hög avkastning i södra Sverige. Vinterhärdigheten är något svag. Algalog mognar medeltidigt.

FALMORO (SW) är en ny långstråig och stråstyv sort som visat god avkastningspotential. Sämre vinterhärdighet än Fidelio, mognar medeltidigt.

TREMLIN, SER 2222, (SSd) är en fransk sort med hög avkastning i södra Sverige. Medelkort strå med något svagt strå och tidig mognad.

VALENTINO, SW 97549 är en medellång sort med något för dålig vinterhärdighet för Mellansverige. Bra stråstyrka samt medeltidig.

LAD 643/96 (SW) är en polsk kortstråig sort med bra stråstyrka. Medeltidig högavkastande sort med lovande vinterhärdighet.

SW 313 är en kortstråig medeltidig sort med mycket bra stråstyrka. Osäker vinterhärdighet i Mellansverige.